

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Influència de les famílies en l'adquisició de la llengua catalana

Claudia Colom Martín

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2020-21

Treball tutelat per Joan-Antoni Mesquida Cantallops
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

x

Paraules clau del treball: català, llengua, família, infants, influència

RESUM

Aquest treball de Fi de Grau mostra l'anàlisi d'onze infants d'una classe de cinc anys i vint infants d'una classe de quatre anys per tal de poder identificar la influència de les famílies en l'adquisició de la llengua catalana d'aquests. Per dur a terme l'anàlisi s'han realitzat dues tècniques d'investigació: una taula d'observació a les aules per examinar la llengua que fa servir cada infant per a comunicar-se i un formulari per a les famílies per saber si la llengua catalana està present en la seva llar. L'estudi té com a objectiu principal reconèixer si la influència de les famílies és un factor important a l'hora que els infants assoleixen de manera satisfactòria la llengua. Els resultats obtinguts mostren la importància de les famílies en el desenvolupament i adquisició del llenguatge dels infants.

Paraules clau: català, llengua, famílies, infants, influència

This thesis shows the analysis of eleven children in a class of five years old and in a class of four years in order to identify the influence of their families on their acquisition of the Catalan language. In order to carry out the analysis, two research techniques were used: a classroom observation table to examine the language that each child uses to communicate and a form for the families to find out if the Catalan language is present in their home. The main objective of the study is to recognize if the influence of the families is an important factor in the satisfactory assimilation of the language by the children. The results obtained show the importance of the families in the development and acquisition of the infants language.

Key words: catalan, acquisition, families, infants, influence

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	5
2. OBJECTIUS.....	6
3. METODOLOGIA.....	7
4. MARC TEÒRIC.....	10
4.1 ADQUISICIÓ DE LA LLENGUA.....	10
4.1.1 TEORIA SOBRE EL DESENVOLUPAMENT LINGÜÍSTIC	10
4.1.2. ETAPES DE L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE.....	13
4.2. LLENGUA CATALANA.....	13
4.2.1. LLENGUA CATALANA EN LES ILLES BALEARS	14
4.2.2. LA LLENGUA CATALANA DINS L'ÀMBIT EDUCATIU	15
4.3 INFLUÈNCIA DE LES FAMÍLIES EN EL DESENVOLUPAMENT DELS INFANTS	16
4.3.1. INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR.....	16
4.3.2. INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT COGNITIU.....	16
4.3.3. INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT SOCIOEMOCIONAL	17
4.3.4. INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT LINGÜÍSTIC	17
4.4. TEORIA DELS SISTEMES DE BROFENBRENNER	18
5. RESULTATS DELS FORMULARIS I LA TAULA D'OBSERVACIÓ.....	21
6. ANÀLISI DELS RESULTATS	28
7. CONCLUSIÓ	30
8. BIBLIOGRAFIA	33
9. ANNEXOS.....	36

1. INTRODUCCIÓ

El següent treball consisteix en un estudi de camp de les classes de quatre i cinc anys en l'escola on estic realitzant el meu període de pràctiques. L'escola on estic fent pràctiques està situada al poble de Sant Joan, un poble que pertany al pla de Mallorca, on trobo molt interessant poder realitzar aquest estudi. L'objectiu principal del treball és veure quant de pes té la influència de les famílies a l'hora d'adquirir la llengua catalana.

El motiu pel qual he elegit aquest tema ha estat perquè s'està perdent l'ús de la llengua catalana a l'hora de relacionar-se i vull estudiar quina relació pot tenir el fet que la família influeixi a l'infant a fer-la servir o no en el seu dia a dia. A les escoles, principalment a l'etapa infantil, la llengua catalana està present durant tota la jornada escolar i prioritzen que sigui aquesta llengua la primera i dominant a l'escola. Així i tot, vull observar si tots els infants, tant els que tenen pares mallorquins com els que no, fan servir aquesta llengua per a comunicar-se o per si el contrari fan servir un altre.

Els dos mètodes que faré servir per dur a terme el meu treball de camp són una taula d'observació, que aniré emplenant durant el primer mes de pràctiques, i un formulari perquè els familiars em contestin, i així poder relacionar cada un dels resultats obtinguts. Finalment, faré la comparació de les dues classes observades.

2. OBJECTIUS

L'objectiu principal pel qual es du a terme aquest treball és analitzar les influències de les famílies en l'adquisició de la llengua catalana. Els objectius secundaris són els següents:

- Observar la llengua de relació que fa servir cada un dels infants dins l'aula (tant a l'hora de comunicar-se amb la mestra com amb la resta dels companys).
- Recollir informació/dades de cada una de les famílies referent a l'ús de la llengua catalana en la seva llar.
- Examinar la informació recollida dels formularis i les observacions recollides en l'aula.
- Comparar els diferents resultats de cada una de les famílies amb l'ús de la llengua catalana que fan servir en la seva llar.
- Identificar les dades més rellevants dels resultats obtinguts.

3. METODOLOGIA

Per dur a terme l'anàlisi de la influència de les famílies en l'adquisició de la llengua catalana en els infants, el lloc on he dut a terme l'anàlisi és en les classes de quatre i cinc anys del col·legi CEIP Son Juny.

Aquesta escola es troba al poble de Sant Joan, ubicat en el pla de Mallorca. Sant Joan és un municipi de Palma de Mallorca amb una població d'unes 2000 persones aproximadament. El poble es caracteritza per ser el poble de Mallorca més dedicat a l'agricultura.

L'escola CEIP Son Juny és un centre d'educació infantil i primària d'una única línia per aula. La llengua vehicular que es fa servir a l'escola és la llengua catalana. La metodologia que segueixen a l'etapa infantil és treball per ambients, on l'infant és qui crea el seu propi aprenentatge a partir dels seus interessos, possibilitant així un aprenentatge significatiu i experimental. El rol de la mestra és d'acompanyant de l'infant, que ofereix uns materials i uns espais específics perquè els infants puguin desenvolupar el seu propi aprenentatge. Normalment, quan es treballa per ambients hi ha una lliure circulació pels diferents espais on es mesclen els tres cursos d'infantil. Enguany, a causa de la COVID, els grups-classe no es poden mesclar. De tal manera que la classe de cinc anys sempre està amb la tutora referent i la de quatre anys amb la seva, on cada dia es troben en un espai diferent. Durant la jornada escolar, sempre es fa l'assemblea del bon dia on la mestra convida als infants a expressar amb la resta de companys els seus pensaments, experiències o emocions. La mestra sempre fa servir el català a l'hora de dirigir-se a cada un dels infants. Després, es realitzen uns tallers on la mestra proposa l'activitat a realitzar. La resta del temps, els infants poden fer servir el material que es troba dins de l'espai. A l'hora de fer l'elecció del material, ho poden fer individualment o per parelles.

Aprofitant el meu període de pràctiques en aquesta escola, faré l'anàlisi de la influència de les famílies en l'adquisició de la llengua catalana fent servir la mostra de les diferents aules. La classe de quatre anys està composta per vint alumnes dels quals set d'ells tenen pares procedents del Marroc i dos que tenen pares procedents d'Argentina. La resta dels infants tenen els pares procedents de l'illa. La classe de cinc anys està composta per onze alumnes, on tres d'ells tenen pares procedents d'altres països que no parlen el català ni el castellà en la seva llar. El lloc de procedència dels pares d'aquests infants és Marroc. A més, hi ha dues nines que tenen un dels progenitors de procedència Argentina. La resta d'infants, tenen els pares procedents d'aquí de Mallorca.

Per a fer l'anàlisi, observaré la llengua que fa servir cada un dels infants a l'hora de relacionar-se durant la jornada escolar. També, hauria estat interessant poder observar com es relacionen les diferents classes entre elles, però enguany amb els grups bombolla no hi ha possibilitat que els infants es puguin relacionar amb companys d'altres classes. A més, enviaré un qüestionari a cada una de les famílies dels infants perquè em responguin, per internet o per paper, on demanaré qüestions relacionades amb les llengües que fan servir a casa seva i l'estimulació que tenen els seus infants de la llengua catalana a casa seva. El recull de les dades les duré a terme durant els dos primers mesos de pràctiques, una vegada que ja conegui als infants i quan podré recopilar tota la informació necessària per a poder fer l'anàlisi.

TAULA D'OBSERVACIÓ (Annex. 1)

Per recollir les dades de la llengua que fan servir per a relacionar-se a la classe cada un dels infants, elaboraré una taula d'observació amb el nom de cada un dels infants. Per un costat, observaré quina llengua utilitzen a l'hora de relacionar-se amb la mestra i quina amb els companys. A l'hora de relacionar-se amb la mestra, em pareix interessant observar la llengua que utilitzen quan contesten a la mestra i quina és la que fan servir a l'hora de dirigir-se a ella. Trobo que és necessari observar-ho per

veure si utilitzen la mateixa llengua tant per contestar com per dirigir-se, o si, al contrari canvien de llengua segons si són ells els receptors de la informació o els emissors. A l'hora de la relació amb els companys, he fet dues distincions amb els companys que normalment solen parlar en català i amb els companys que ho solen fer en castellà. Per tant, observaré quina llengua fa servir cada un dels infants depenent si el company és català parlant o per si és castellà parlant.

QÜESTIONARI A LES FAMÍLIES (Annex. 2)

El qüestionari que enviaré a les famílies dels infants ho podran contestar per internet o per paper depenent de com ho prefereixin. Dins el qüestionari hi ha preguntes que poden marcar més d'una opció, depenent del cas de cada un dels progenitors, i d'altres que són d'única resposta.

Primer de tot, demanaré al qüestionari quina és la llengua dels progenitors (on podran elegir català, castellà o altres) i quina és la llengua que va escoltar per primera vegada l'infant. També, trobo interessant saber quina és la llengua dels padrins, ja que molts d'infants solen passar molt de temps amb ells. Per altra banda, em pareix interessant saber la llengua que fan servir les persones amb qui tenen més contacte cada un dels infants. Aquesta gent forma part del microsistema de l'infant i per tant, és un estímul molt proper que influencia en gran manera a l'infant. Per finalitzar, les preguntes d'una única resposta estan relacionades amb l'estimulació de la llengua catalana en cada una de les cases. Dins d'aquestes preguntes, podem trobar si l'infant té relació amb persones que parlen català i si, a partir de contes, vídeos o música escolten la llengua catalana a ca seva.

Aquests dos instruments de recull de dades m'ajudaran a l'hora de poder relacionar el cas familiar de cada un dels infants de l'aula amb la llengua que fan servir a l'hora de relacionar-se. D'aquesta manera, podré observar si la influència de les famílies condiona la llengua que fan servir els infants a l'escola tenint en compte que la llengua vehicular dins d'aquest context és el català.

4. MARC TEÒRIC

4.1 ADQUISICIÓ DE LA LLENGUA

Per explicar l'adquisició del llenguatge, primer de tot començarem definint que és el llenguatge. El llenguatge és la capacitat dels éssers humans per a comunicar-se i expressar els seus pensaments i emocions. Moltes espècies animals tenen aquesta capacitat de comunicació igual que els humans, però d'una forma molt més simple.

Els humans tenim una capacitat més complexa i flexible a l'hora de comunicar-nos. Tenim diferents possibilitats d'expressar-nos com pot ser de forma oral, escrita, gestualment, etc. (Navarro, M. 2003). El llenguatge comprèn diferents tipus de funcions: cognitiva, social i comunicativa que possibilita exterioritzar les intencions de l'home. Alhora que es treballa la mateixa autoregulació cognitiva i comportamental dins la societat. (Maestre, A.B. 2010).

Segons Milagros Fernández (2002) l'*homo loquax* o "L' home és l'animal comunicatiu per excel·lència" es pot observar des del naixement d'un infant. A partir del primer moment, gràcies als diferents sentits (olfacte, vista, oïda i tacte) un nadó és capaç de transmetre les seves necessitats perquè siguin detectades. Per tant, l'adquisició del llenguatge és un procés natural que es du a terme durant els primers quatre/cinc anys de vida. La llengua que adquireix l'infant és un conjunt de senyals (verbals, gestuals i visuals) que possibilita l'intercanvi d'informació i la capacitat d'entendre a les altres persones.

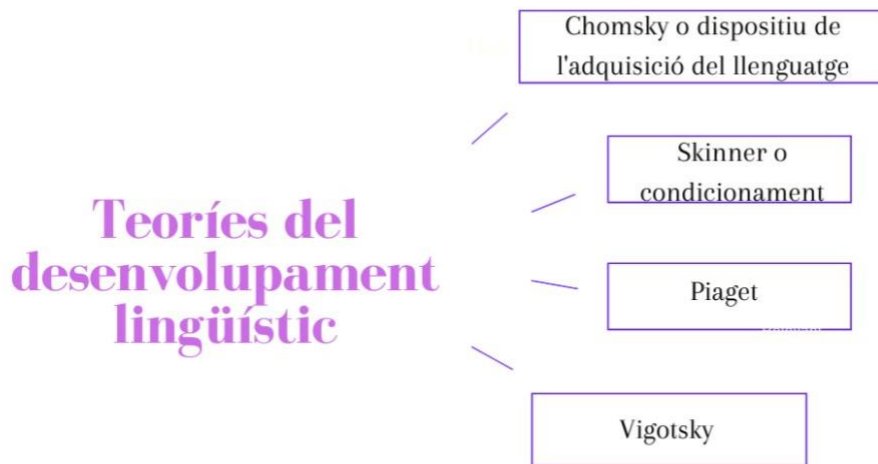
Per a poder comprendre l'evolució de l'adquisició del llenguatge dels infants és necessari entendre les diferents funcions del llenguatge. Les dues més significatives són l'intercanvi de comunicació, comunicativa i la representativa. (Navarro, M. 2003).

4.1.1 TEORIA SOBRE EL DESENVOLUPAMENT LINGÜÍSTIC

Hi ha diverses teories sobre l'adquisició del llenguatge. Chomsky (1928) va ser el pioner a l'hora de formular la seva hipòtesi sobre l'adquisició del llenguatge i que va

influir de manera significativa a l'hora del desenvolupament de les diferents teories del llenguatge. La seva teoria ha estat acceptada, rebutjada, ampliada i modificada. Per a comprendre l'evolució de l'adquisició del llenguatge és necessari comprendre les diferents teories, sobretot, les sorgides durant els anys 60-70.

(Garaizabal-Heinze, E. 2006):

Teoria de Chomsky

La teoria de Chomsky o també coneguda com la gramàtica generativa, explica el procés de l'adquisició del llenguatge com a un procés innat a partir de l'estructura mental que possibilita la comprensió i producció de qualsevol llengua. La raó per la qual apareix el llenguatge és per a poder expressar els pensaments, deixant de banda el punt de vista comunicatiu. (Barón, L & Müller, O 2014).

Chomsky explica que el sistema nerviós central i la cortesa cerebral estan biològicament preparats per parlar tant pels aspectes fisiològics de la parla com per l'organització del llenguatge. Per tant, la teoria de Chomsky se centra en l'innatisme. (Garayzábal-Heinze, E. 2006).

Teoria de Skinner

La teoria de Skinner sobre el procés de l'adquisició del llenguatge té un corrent empirista-conductista. L'estudi de Skinner se centra sobretot en aspectes observables a partir del comportament humà. Segons Skinner (1974) el llenguatge sorgeix a partir d'estímul-resposta. (Noguera, J. 2017). De tal manera que el procés del llenguatge ocasiona una sèrie de modificacions a l'ambient i l'ambient a nosaltres de manera conductual.

Teoria de Piaget

Piaget centra els seus estudis en el desenvolupament cognitiu de l'infant i psicològics fins que passa a ser adult. L'actuació és el motor de les operacions mentals que possibiliten l'organització de l'experiència. El llenguatge és la part que possibilita la representació de les accions i la formació dels diferents continguts. (Cárdenas, A. 2011).

D'aquesta manera, el llenguatge no és l'única font d'explicació del pensament sinó que ho és la part simbòlica que comprèn també els signes verbals i les conductes simbòliques o representatives. (Ibáñez, N. 1999).

Teoria de Vigotsky

La teoria de Vigotsky, a diferència de la de Piaget, separa la funció del pensament amb la del llenguatge treballant cada una de forma independent a l'altre. (Alvárez, Carlos J. 2010). La seva teoria se centra en la importància de la reciprocitat i la relació amb la societat que permeten el desenvolupament cognitiu i lingüístic de l'ésser humà. Per a entendre la teoria de Vigotsky, és necessari comprendre el concepte de Zona de Desenvolupament Pròxim (ZDP): és la distància entre el nivell real de desenvolupament d'una persona amb el nivell de desenvolupament potencial. Per tant, si l'infant aconsegueix una tasca que no coneix, li ocasionarà un procés d'aprenentatge. (Garayizabal-Heinze, E. 2006).

4.1.2 ETAPES DE L'ADQUISICIÓ DEL LLENGUATGE

El desenvolupament lingüístic d'un infant es du a terme des del primer moment que neix. Des del primer moment que l'infant a partir dels seus gestos i moviments vol comunicar-se amb els altres per a expressar-se, comença el seu procés d'adquisició del llenguatge. Aquest procés està compost per una sèrie de fases que estan dividides en dos grans blocs: etapa prelingüística i etapa lingüística.

L'etapa prelingüística succeeix des del naixement de l'infant fins als dotze mesos més o menys. Aquesta etapa es caracteritza per utilitzar gestos, sorolls i moviments per a poder comunicar-se. L'infant no és capaç de vocalitzar paraules reconegudes per l'adult. (Salguero, M., Álvarez, Y., Verane, D. & Santelices, B.Y. s.f.). A partir dels sis mesos es comença a observar el balbuceig, combinació de consonant-vocal, i pseudoconversacions. És a partir dels dotze mesos quan els infants comencen a vocalitzar les seves primeres paraules. Aquesta fase és coneguda com l'etapa holofràstica que sol durar fins als vint-i-quatre mesos. (Díez. M.C, Sanz. P., de Caso, A.M., García. J & García-Martín, E. 2009).

L'etapa lingüística es du a terme des dels dos anys fins als 5-7 anys. A partir dels dos anys, els infants comencen a combinar diferents paraules fins que realitzen frases simples cap als quatre anys. Per tant, durant aquest període de temps, l'infant es troba a l'etapa telegràfica de l'adquisició del llenguatge. A partir dels quatre anys, els infants comencen a realitzar frases més complexes i utilitzen complements del verb. També, comencen a fer servir la frase en relatiu i a interpretar les ironies. (Molina, J., Ampudia, M.S., Aguas, S.J., Guasch, L. & J. Tomàs. s.f.)

4.2 LLENGUA CATALANA

La llengua catalana és una llengua romànica que es parla principalment a Catalunya, País Valencià, les Illes Balears, Andorra i a diverses comunitats petites arran del món.

Origen i localització

La llengua catalana comença a ser una llengua pròpia quan es du a terme l'emancipació de l'occità. Aquest període comprèn dues etapes ben diferenciades. Per un costat, tenim l'expansió econòmica i estabilització social dels regnes de Jaume I, Pere II, Alfons II i Jaume II (1213-1327). I per altra banda, els regnats d'Alfons III, Pere III, Joan I i Martí I caracteritzats per una etapa de fortes convencions socials i recessió econòmica (1327-1412). (Fernando, A & Nicolás, M. 2011).

Per tant, la llengua catalana prové de l'occità què és una llengua derivada del llatí. L'occità es parlava al sud de França com un dialecte no oficial. El català primerament va ser originat per ser una variant de l'occità, creant així un dialecte. Aquest dialecte va agafar més força fins que finalment es va separar de l'occità creant així la nova llengua, el català. Una data aproximada del naixement de la llengua catalana va ser quan es va signar el Tractat de Corbell que delimitaven la frontera de França amb la de Catalunya l'onze de maig de mil dos-cents cinquanta-vuit. A partir d'aquell moment i amb el regnat de Jaume I, la llengua es va començar a estendre pels diferents regnes. Aquests regnes eren el regne de Mallorca, format per les diferents illes que formen les Illes Balears (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera); el regne de València i el de Sardenya. Avui en dia, la llengua catalana és una llengua molt germana al castellà, amb una gramàtica molt similar. (Vidal, J.C. 2012).

4.2.1 LLENGUA CATALANA EN LES ILLES BALEARS

La població de les Illes Balears (2014) estava formada per un 60% de persones que provenien de qualche lloc on es parla el català (Catalunya, País Valencià i les Illes Balears). A partir dels anys seixanta, la població de les Illes Balears es va incrementar a causa de la immigració. Aquest fet va suposar que els coneixements de la llengua catalana es reduïxin dins la població. Per tant, la llengua que predomina com a llengua primera (L1) a les Illes Balears és el castellà amb un 48%, deixant així, la llengua catalana com a primera llengua en segon lloc amb un 38%.

Les dues franges d'edat on tenen més capacitat de comunicació amb llengua catalana són les persones majors de seixanta-cinc anys i persones d'entre 15 i 29 anys. Això és a causa que la gent major és més autòctona de les illes i per tant, no hi ha tants

immigrants dins aquella franja d'edat. I el motiu de la gent més jove és perquè la llengua catalana està més present a les escoles.

L'ús de la llengua catalana a les Illes Balears depèn de diversos factors. Per un costat, la zona de residència és un valor que afecta de manera considerada a l'ús de la llengua catalana. A Menorca i a les zones del pla i Llevant de Mallorca és on més se segueix tenint la llengua catalana com a llengua primera (L1). Un altre factor que condiciona la llengua, és dins l'àmbit familiar, sent molt igual l'ús de la llengua catalana i la llengua castellana, a excepció amb la parella que predomina el castellà. En l'àmbit de consum i de serveis, predomina de manera considerable el castellà menys les situacions de relació amb l'Administració Local. (Melià, J. 2014).

4.2.2 LA LLENGUA CATALANA DINS L'ÀMBIT EDUCATIU

El sistema educatiu és uns dels òrgans principals encarregats per assolir l'ús que li correspon com a llengua pròpia a les Illes Balears. El primer gran avanç es va fer el 4 de juliol de 1997, que va sortir el Decret 92/1997 que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres no universitaris de les Illes Balears (BOCIB 17/07/97 n.89). Aquest Decret incloïa aspectes com la necessitat d'horaris similars de la llengua catalana amb la castellana i la promoció de l'ús de la llengua dins l'ensenyament. (Sabert i Garau, M. 2005)

D'altra banda, els experts recomanen, que perquè els alumnes una vegada acabin els ensenyaments obligatoris siguin capaços de fer servir la llengua catalana com a castellana per a comunicar-se, que la llengua catalana sigui la llengua vehicular dins l'escola. Dins la societat, hi ha àmbits on l'existència de l'ús de la llengua catalana s'està perdent, sent així la llengua minoritzada. Per aquest motiu, a les escoles s'ha de complir aquest paper compensatori perquè la població la conegui i s'iguali la balança de les desigualtats socials. (Simón, I. 2020)

4.3 INFLUÈNCIA DE LES FAMÍLIES EN EL DESENVOLUPAMENT DELS INFANTS

El primer contacte que té un nadó quan neix és amb la seva família. La família són el primer cercle de contacte amb el qual l'infant podrà interaccionar. Aquest primer contacte és essencial i influirà de gran forma al seu desenvolupament. Per tant, les influències familiars seran les més persistents i les que caracteritzaran el futur desenvolupament de l'infant.

El nucli familiar més proper amb el que l'infant comparteixi més temps, ja sigui només amb la mare i el pare o també amb els padrins, germans..., repercutirà en el seu desenvolupament psicomotor, cognitiu, socioemocional i lingüístic.

4.3.1 INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR

El desenvolupament psicomotor es pot definir com l'etapa evolutiva on l'infant adquireix de manera progressiva les habilitats motores, a partir de la connexió neuronal entre el cervell i els músculs. El desenvolupament de les diferents àrees d'un infant es realitza de forma globalitzada, de tal manera que un baix desenvolupament psicomotor pot tenir un gran impacte a l'àrea cognitiva de l'infant. Segons diversos estudis, si un infant durant el primer any de vida té carències psicomotrius i no hi ha una estimulació ni un treball de millora dins d'aquest aspecte, pot ocasionar-li dificultats a la seva visió-espacial, a la seva capacitat de memòria i a la flexibilitat cognitiva. Per tant, l'estimulació d'activitats psicomotrius per part de les famílies durant el primer any de vida de l'infant condicionaran significativament al seu desenvolupament (Alarcón, Á.M., Coronel, H.E., Benjumea, C.P. & Rodríguez, M.L. 2016).

4.3.2 INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT COGNITIU

El desenvolupament cognitiu es pot definir com el procés que un infant experimenta per adquirir la seva intel·ligència a partir de la interacció activa amb el món fins que dóna significat a la realitat i va construint el seu propi coneixement. Un infant necessita una base biològica sana i un ambient estimulants. Però, pot haver-hi diferents factors

externs que afectin el desenvolupament cognitiu de l'infant com malalties o traumatismes que afectin la base biològica (Lazo, I.D. & García, A.J. 2014).

Un bon desenvolupament cognitiu va lligat tant al patró genètic com l'estimulació que té l'infant dins l'ambient que s'envolta. Per aquest motiu, un infant necessita des del primer moment un escenari adequat on hi hagi unes condicions favorables que possibilitin el desenvolupament cognitiu òptim. Aquesta etapa de desenvolupament determinarà de manera significativa el futur aprenentatge de l'infant durant la seva etapa escolar (Alarcón, Á.M. et.al. 2016).

4.3.3 INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT SOCIOEMOCIONAL

El desenvolupament socioemocional es pot definir com la capacitat de saber identificar, gestionar, interpretar les mateixes emocions i les de l'altre. La primera persona amb la qual l'infant crea amb un vincle és la mare, sent per ell un referent a seguir.

“La família és el punt de partida de l'ésser humà... On s'aprenen valors, s'inicia l'estudi de virtuts humanes i socials” (Alarcón, Á.M. et al. 2016). La manera de tractar a un infant influirà molt en la formació del seu caràcter i amb la forma de comportar-se dins la societat. La família és la primera escola que educa als infants amb uns valors determinats per a poder conviure en societat.

D'acord amb Lahoz, J. M. (2015), l'ambient familiar influeix de manera decisiva en la personalitat dels infants. Les relacions que mantenen entre els membres del microsistema determinen valors, afectes, actituds i maneres de ser que assimilen des que neixen.

4.3.4 INFLUÈNCIA EN EL DESENVOLUPAMENT LINGÜÍSTIC

El desenvolupament lingüístic es pot definir com la capacitat d'adquirir les habilitats lingüístiques per a poder fer un intercanvi d'informació a través d'un sistema de

codificació. Com hem esmentat anteriorment, una persona des del seu naixement passa per una sèrie d'etapes per adquirir el llenguatge.

Segons Josefa Alegría Ríos (s.f.) perquè un infant pugui adquirir de manera òptima el llenguatge, necessita una sèrie de capacitats, que resulten ser les condicions bàsiques: maduració del sistema nerviós, adequat aparell fonador, nivell suficient d'audició, un grau d'intel·ligència mínim, l'evolució psicoafectiva, estimulació del mitjà i relació interpersonal. L'adquisició del llenguatge és un procés complex que està interrelacionat amb el desenvolupament cognitiu i socioemocional d'una persona. El llenguatge també influeix en la memòria i la percepció, ja que ens fa associar diferents aspectes i a emmagatzemar els diferents records i informació. A més, ens ajuda a treballar el nostre autocontrol i la nostra conducta dins la societat respectant els diferents torns de paraula i opinions dels altres.

El desenvolupament de l'infant, com afirmava Vigotsky (1896-1934), es realitza en dues parts: la primera vegada apareix en un nivell social i després, a escala individual. De tal manera que el desenvolupament lingüístic s'origina a partir de la relació amb els altres, sent clau el paper que agafa l'adult.

Com a conseqüència, el paper de les famílies dins l'adquisició del llenguatge de l'infant és essencial i suposa el primer estímul lingüístic. L'ambient familiar és el primer nucli on l'infant comença a escoltar i codificar la llengua que xerren els seus familiars, sent aquella llengua la primera amb la qual tindrà relació l'infant. La influència de les famílies en el desenvolupament lingüístic en un infant és clau, ja que l'infant agafa la llengua dels seus progenitors com a llengua materna o llengua primera (L1). La família ha de generar un espai ric en experiències comunicatives per a poder oferir a l'infant un bon entorn comunicatiu i socialitzador (Alegría, J. s.f.).

4.4 TEORIA DELS SISTEMES DE BROFENBRENNER

Urie Brofenbrenner (1917-2005) és el creador de la teoria ecològica o també coneguda com la teoria dels sistemes. Aquesta teoria relaciona el desenvolupament

d'una persona amb els entorns propers amb els quals conviu i pels contextos més grans que afecten de manera indirecta.

Per a entendre el desenvolupament d'un infant, "és necessari situar el seu desenvolupament dins un context, és a dir, estudiar les forces que donen forma als éssers humans en els ambients reals que viuen" (Greire, M & Esteban, M. 2012). Amb desenvolupament, Brofenbrenner ho entenia com les conductes que tenia una persona dependent de l'ambient on estigui i com es relaciona amb ell. Per aquest motiu, depenent de com percep els estímuls exteriors una persona tindrà una conducta i un desenvolupament diferent d'un altre. Una persona que tingui la mateixa relació de sistemes que un altre pot interpretar els estímuls d'una manera totalment distinta segons el seu temperament i el seu caràcter. Per això, el procés de desenvolupament d'un infant amb els sistemes que l'envolten no és objectiu, sinó que és un procés subjectiu.

Segons la teoria general dels sistemes (Brofenbrenner, U. 2002) l'ambient ecològic que percep una persona està ordenat de tal manera que cada una de les estructures està interrelacionada amb l'altre i afecta en major o menor mida. Aquestes estructures s'ordenen de la manera següent: microsistema, mesosistema, macrosistema i exosistema.

El microsistema és considerat com els espais o nuclis amb els quals una persona pot experimentar i interactuar de forma directa. És a dir, "els factors de l'activitat, el rol i la relació interpersonal constitueixen els elements o components del microsistema" (Brofenbrenner, U. 2002). Per a un infant, els principals entorns amb què pot tenir una interacció més propera seria la seva llar, l'escola, la seva família i si fa qualche activitat extraescolar. Com he esmentat anteriorment, cada persona percep els estímuls i experimenta amb l'ambient d'una manera diferent.

La teoria sistèmica i explícita de Lewin està molt relacionada amb la importància de comprendre les conductes d'una persona depenent del significat que els hi provoca, i en especial, tenir en compte la part irreal i imaginativa. Dins aquesta teoria, Lewin distingeix entre dos aspectes que poden cridar l'atenció de la persona. En primer lloc,

podem trobar les situacions en les quals una persona participa ella tota sola o amb els altres. I en segon lloc, fa referència a les percepcions originades per les relacions entre les persones que executen les activitats en aquella mateixa situació.

El mesosistema és conegut com la unió de diferents microsistemes. El mesosistema es forma quan la persona entra dins un altre sistema, creant així relacions i vincles amb altres persones, amb altres entorns i interrelaciona els dos o més entorns. Per a un infant, la relació entre la família i l'escola o amb el grup de pares dels infants de l'escola seria el seu mesosistema.

L'exosistema són els entorns que envolten a una persona, però amb els quals no té una relació directa i activa amb ells, sinó que afecten el seu voltant i per tant, té una acció indirecta dins el procés de desenvolupament de la persona. En el cas d'un infant, el seu exosistema seria el cercle d'amistat dels seus pares, la relació que estableix la seva germana, el lloc de feina dels pares, etc.

En darrer lloc, tenim el macrosistema. Segons Brofenbrenner (2002) "el macrosistema es refereix a les correspondències, en forma i contingut, dels sistemes de menor ordre que existeixen o podrien existir, al nivell de subcultura o de la cultura totalment, junt amb qualsevol sistema de creences o ideologia que sustenti aquestes correspondències". Per tant, el macrosistema d'una persona depèn del lloc on visqui segons la cultura que tinguin en aquella zona, la tipologia política, les ideologies, etc. Un exemple clar seria amb una persona que viu a Espanya i una persona que viu a la Xina. El macrosistema de cada persona segons si viu a un país o a un altre serà totalment diferent tenint en compte que cada país es troba a un continent diferent, els costums i tradicions són totalment diferents, cada un té la seva llengua, etc.

5. RESULTATS DELS FORMULARIS I LA TAULA D'OBSERVACIÓ

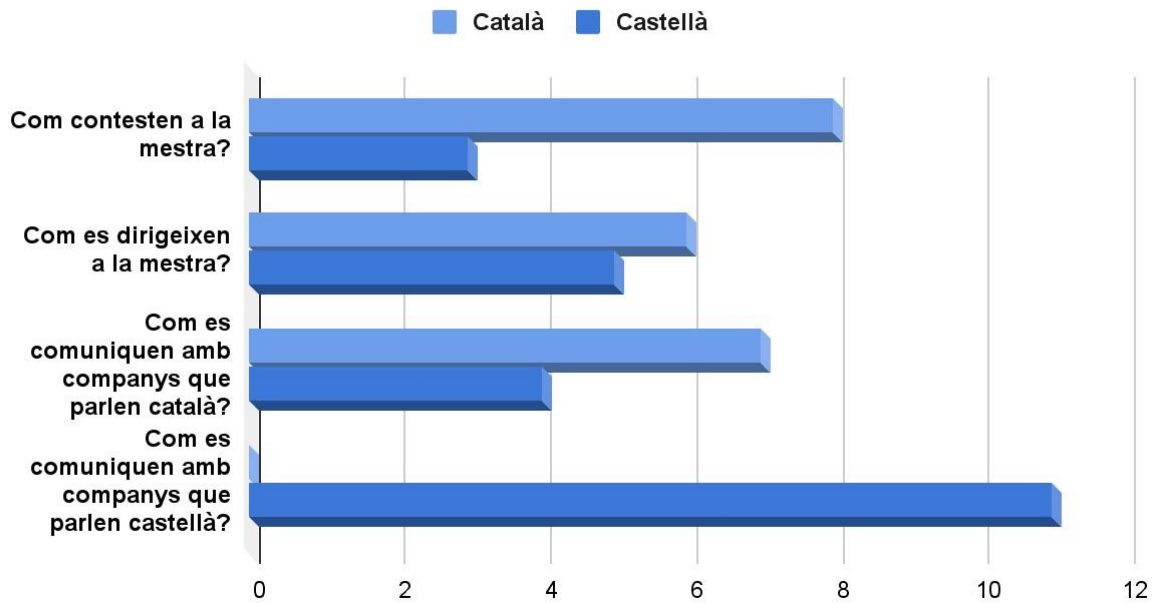
Els següents gràfics representen els resultats obtinguts de la classe de quatre i cinc anys a partir dels ítems observats de l'ús de la llengua catalana en el dia a dia durant la jornada escolar.

Com he esmentat anteriorment, la llengua vehicular a l'escola és el català i és la llengua que fa servir sempre la mestra. Per tant, la mestra sempre es dirigeix i contesta els infants en català. Encara així hi ha 3 infants a la classe de cinc anys que sempre contesten a la mestra en castellà sense fer cap intenció de fer servir la llengua vehicular. En canvi, a la classe de quatre anys hi ha també quatre infants dels vint que són que sempre contesten en castellà i dos en magrebí. He observat que a la classe de cinc anys a l'hora de dirigir-se a la mestra, hi ha un increment d'infants (5) que ho fan en llengua castellana.

Per altra banda, a l'hora de relacionar-se amb els companys de l'aula, els infants que solen parlar català també ho fan entre ells a les dues classes. Això també ocorre amb els infants que parlen castellà que fan servir aquesta llengua per a comunicar-se i els infants que parlen magrebí a la classe de quatre anys mantenen la seva llengua per a relacionar-se. El dat més rellevant és la llengua que s'utilitza amb els companys que parlen en castellà. En aquest cas, els infants que solen parlar en català a l'hora de relacionar-se amb els infants que parlen castellà ho solen fer també en castellà canviant així la seva llengua. En canvi, aquells que sempre parlen en castellà a l'hora de dirigir-se amb els infants que parlen en català ho fan en castellà. Hi ha una petita excepció amb dos infants de l'aula de quatre anys que sempre fan servir la llengua catalana per a comunicar-se amb qualsevol persona a l'escola.

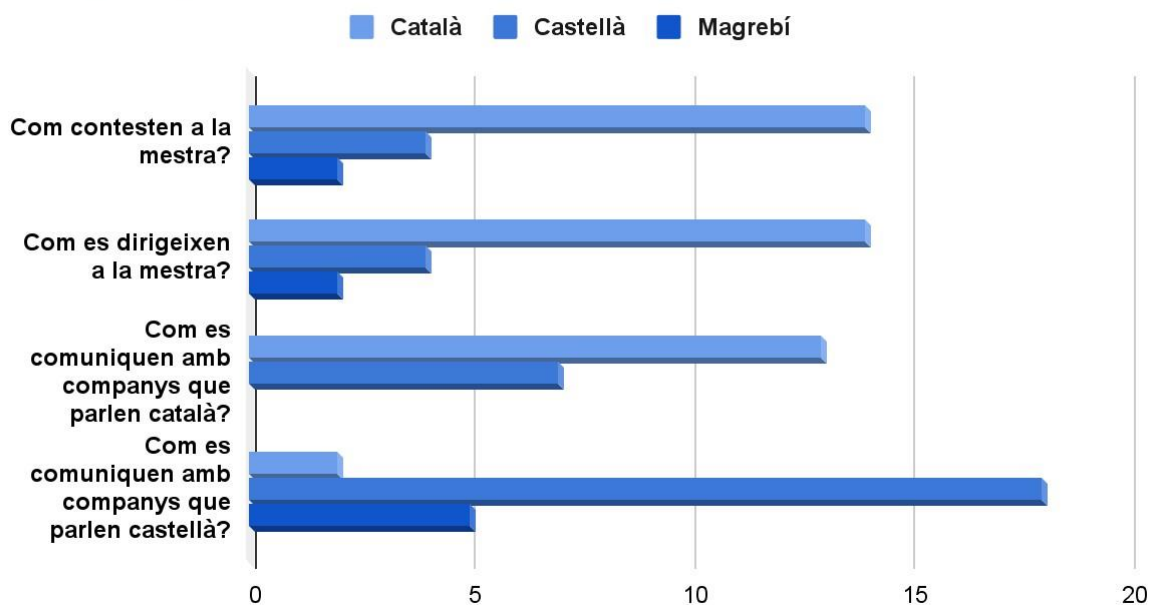
Gràfic de l'aula de cinc anys:

Llengua que es fa servir a l'aula

Gràfic de l'aula de quatre anys:

Llengua que es fa servir a l'aula

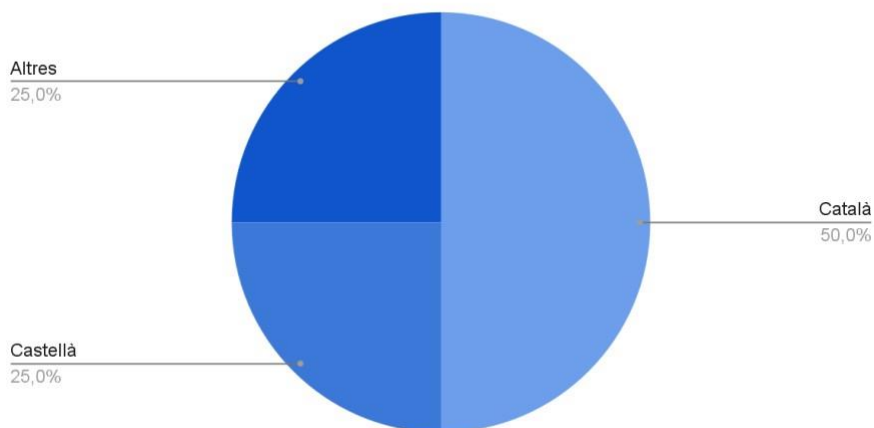

Després d'haver recollit la informació dels formularis de cada un dels progenitors dels infants, es pot observar al gràfic de la classe de cinc anys com la meitat dels alumnes tenen tant ells com els seus pares com a llengua primera el català. Els formularis tenen la possibilitat de marcar dues opcions per si cada progenitor té com a llengua primera una diferent de la de l'altre. Per aquest motiu, en comptes d'haver-hi onze respostes n'hi ha dotze.

En el cas de la llengua castellana, hi ha un dels familiars d'un dels nins que parla en català que té com a llengua primera el castellà. A més, hi ha dos infants més que la llengua dels seus progenitors i la primera que van escoltar és el castellà. Per altra banda, hi ha tres persones que la llengua primera és un altre diferent de la llengua catalana i a la castellana. En el cas de la llengua dels padrins, hi ha una persona més que els seus padrins tenen com a llengua primera el castellà.

Gràfic dels familiars dels infants de cinc anys:

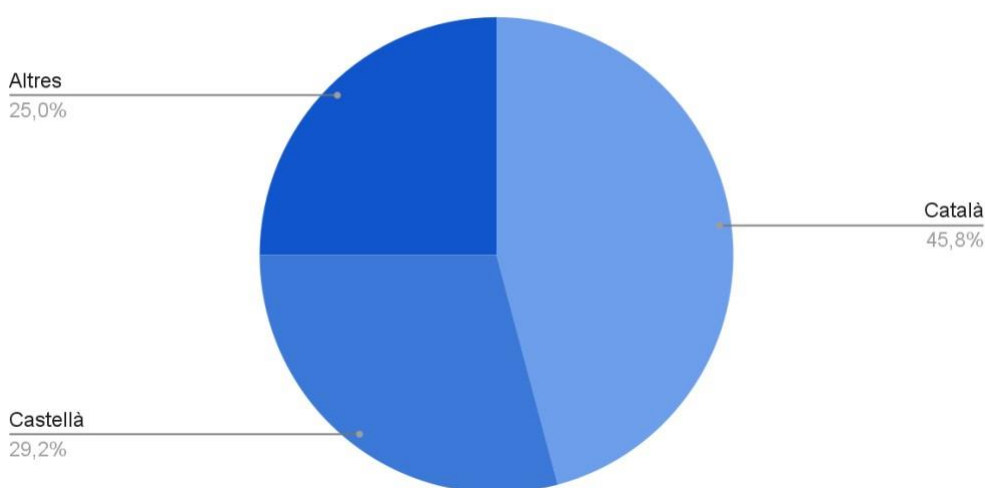
Llengua dels progenitors i la primera que van escoltar els infants

En el cas dels infants de quatre anys, hi ha quasi la meitat dels infants (dinou) que els seus pares i ells tenen la llengua catalana com a llengua primera. Els altres onze infants tenen la llengua castellana o una altra llengua com a llengua materna, sent sis els que tenen el castellà i cinc que tenen el magrebí.

Gràfic dels familiars dels infants de quatre anys:

Llengua dels progenitors i la primera que van escoltar els infants

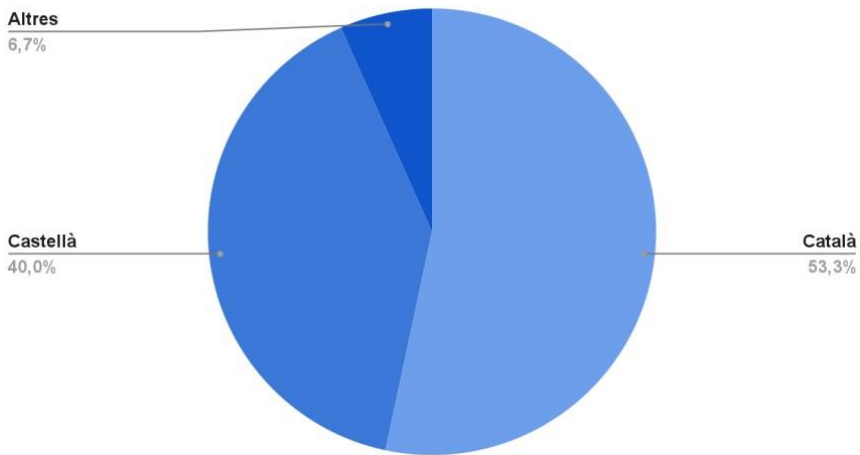

En els formularis també vaig demanar quina era la llengua de les persones amb qui tenien més contacte. Aquestes persones formen part del microsistema de l'infant i la seva relació influencien de manera significativa al desenvolupament personal de cada un dels infants. En aquest cas, també poden marcar diverses opcions depenent de com són les relacions de cada un dels infants. Com es pot observar, la llengua que domina a l'hora de les persones amb qui tenen més contacte els infants és el català a les dues classes amb un 53,3% i un 55% respectivament. En segon lloc, es troba la llengua castellana amb un 40% a les dues aules i només un 6,7% i un 5% dels infants tenen un major contacte amb persones que parlen altres llengües.

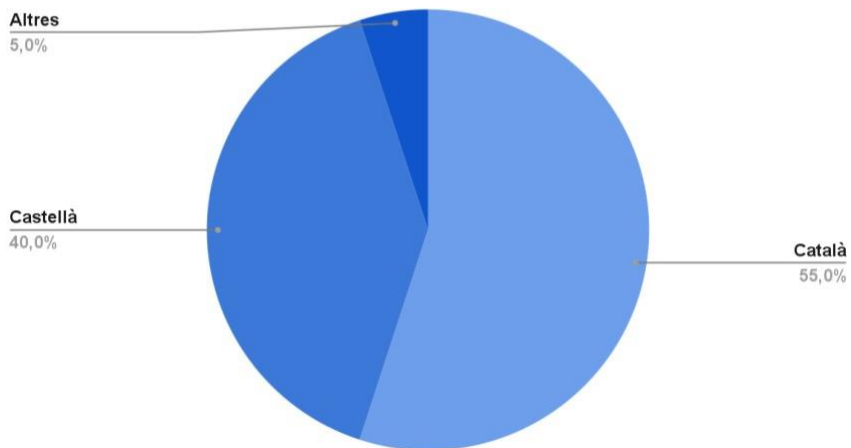
Gràfic dels infants de cinc anys:

Llengua de les persones amb qui tenen més contacte

Gràfic dels infants de quatre anys:

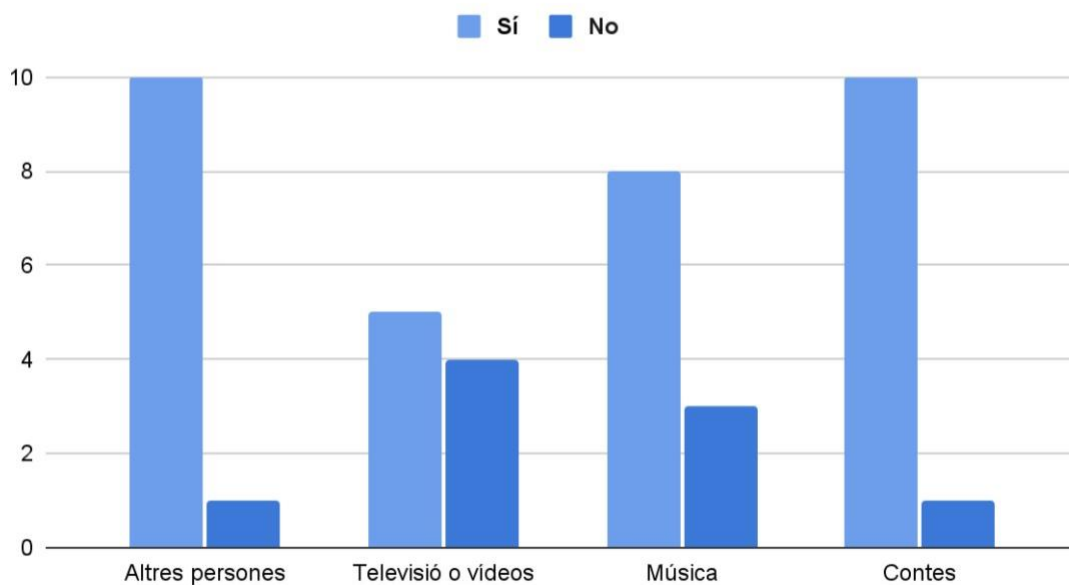
Llengua de les persones amb qui tenen més contacte

Per finalitzar la informació treta a partir dels formularis, vaig demanar als familiars si estimulaven als seus infants amb la llengua catalana mitjançant contes, música o vídeos. Aquesta dada em servirà per veure si a part d'escoltar català a les escoles, també tenen estimulació per altres vies. Després de recollir totes les dades, els resultats obtinguts a la classe de cinc anys són els següents: tots els infants menys un tenen estimulació lingüística de llengua catalana a partir de la relació amb altres persones o a partir de contes. A l'hora d'escoltar música en català, aquesta dada es disminueix a vuit persones i a tres que mai l'escolten.

Gràfica de l'estimulació de la llengua dels infants de cinc anys:

Estimulació de la llengua catalana als infants

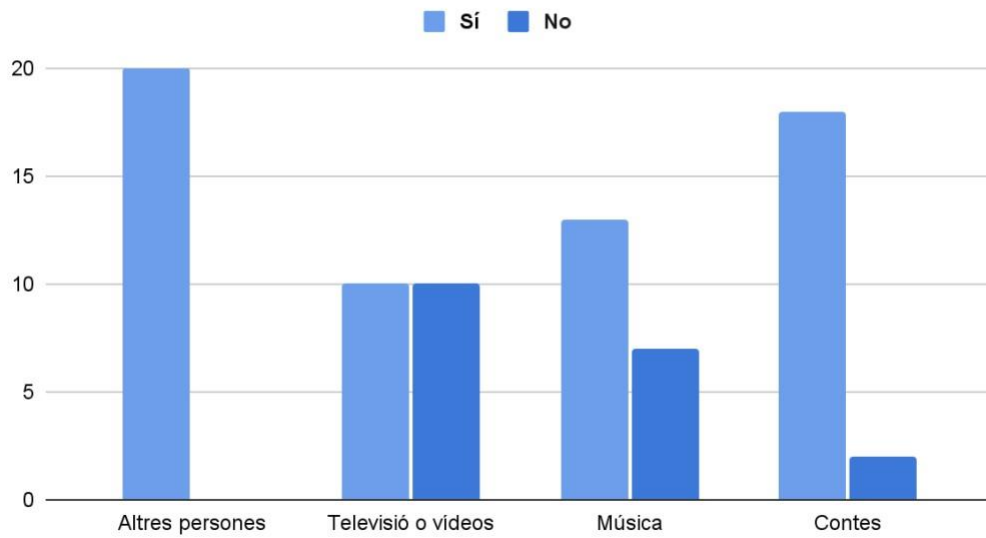

Per altra banda, els resultats obtinguts de l'estimulació de la llengua catalana que tenen els infants de quatre anys a les seves cases és la següent: els vint infants tenen contacte amb persones que parlen català. A més, hi ha deu infants que si tenen estimulació de la llengua a partir de la visualització de la televisió. L'estimulació de la

llengua és més alta tenint tretze infants que escolten música catalana i devuit que tenen contes en català en la seva llar.

Gràfica de l'estimulació de la llengua infants de quatre anys:

Estimulació de la llengua catalana als infants

6. ANÀLISI DELS RESULTATS

Després d'haver recollit totes les dades i tenint en compte els resultats de les dues classes, es pot observar com més de la meitat dels infants a les dues aules tenen el català com a llengua primera (L1) i és la que utilitzen a l'hora de comunicar-se amb la mestra. El resultat més destacable és que la llengua que predomina a les dues classes a l'hora de relacionar-se els infants en l'horari escolar és el castellà, encara que la llengua vehicular sigui el català.

Aquesta dada és molt rellevant, ja que en l'etapa d'educació infantil no s'utilitza la llengua castellana per a cap àrea i és el català el que s'utilitza durant tota la jornada escolar excepte en l'hora que fan d'anglès. Això ocorre perquè els infants que tenen com a llengua materna el català entre ells sí que utilitzen aquesta mateixa llengua per a relacionar-se, però quan han de fer-ho amb els que solen parlar en castellà, canvien de llengua, encara que vegin que la professora sempre es dirigeixi a ells amb la llengua catalana. A excepció de dos infants de quatre anys que sempre segueixen parlant el català amb qualsevol company o companya de la classe. Per tant, en compte de seguir de model al referent adult, en aquest cas a la professora, i parlarlos igualment en català (que ho entenen perfectament), el que fan és contestar també en castellà. Això és una problemàtica perquè la llengua dominant a l'hora de treballar el contingut acadèmic és el català, en canvi, la llengua que domina per a relacionar-se els uns amb els altres dins de la classe és el castellà. Deixant així, com a llengua minoritzada en l'àmbit social la llengua catalana.

Un altre aspecte a tenir en compte és que a la classe de quatre anys la majoria d'infants que tenen com a llengua primera el magrebí, a l'aula segueixen fent servir aquesta llengua per a relacionar-se encara que la mestra els hi demani que dins el centre parlin en català. Això suposa que aquests infants sempre intentin relacionar-se amb ells mateixos, creant així el seu cercle tancat de relació i allunyant-se d'establir possibilitats de comunicació amb altres llengües. Per tant, aquests infants només escolten el català i intenten (n'hi ha que no) parlar en català amb la mestra. Deixant de banda, poder relacionar-se amb infants de la seva edat pel fet de no utilitzar la mateixa llengua.

Doncs, la influència de les famílies en l'adquisició de la llengua és primordial. La primera llengua que normalment escolta un infant és la que utilitza la mare i, per tant, és la llengua que escolten durant els primers mesos de vida. Això fa que aquesta llengua sigui la que l'infant tingui com a llengua primera i la que sol utilitzar de manera habitual a l'hora de relacionar-se. En aquest cas, encara que la llengua vehicular a l'escola sigui el català, hi ha la meitat d'infants que tenen com a llengua primera el castellà i fa que la llengua castellana domini per sobre del català en l'àmbit social. Això suposa que la influència de les famílies és el factor principal a l'hora d'usar una llengua o una altra.

D'altra banda, en els resultats es pot observar que a part de l'escola, gairebé tots els infants de les dues classes tenen d'alguna manera estimulació de la llengua catalana (ja sigui mitjançant la relació amb altres persones, per llibres, música o vídeos). Aquesta estimulació és de gran ajuda, però com s'observa, no és suficient perquè els infants que a casa tenen l'L1 el castellà, usin la llengua catalana durant l'horari escolar.

D'aquesta manera, la problemàtica principal no és si els infants aprenen o no el català, sinó que a l'hora de relacionar-se els uns amb els altres no sigui la llengua primera dins l'escola i, per tant, fora d'ella. Tots els infants entenen perfectament el català i saben parlar-ho mínimament perquè a classe tots els continguts es realitzen en aquesta llengua i també les cançons de les diferents assemblees. És a dir, l'adquisició de la llengua sí que es realitza però no l'ús regular d'ella.

Com a conclusió general una vegada s'han analitzat els resultats, en aquest context específic fent l'anàlisi de les dues classes, la influència de les famílies pot determinar en gran manera que els infants utilitzin una llengua o una altra per a relacionar-se.

7. CONCLUSIÓ

Finalment, després d'haver realitzat el meu estudi sobre la influència de les famílies en l'adquisició de la llengua catalana, i haver comparat els resultats obtinguts a les dues classes, des del meu punt de vista trobo que les famílies és un dels factors principals, per no dir el primer, perquè un infant adquireixi una llengua, en aquest cas el català. Amb adquisició de la llengua no sols em refereixo al fet que l'infant entengui i sàpiga la llengua, sinó a què també faci un ús regular d'ella a l'hora de relacionar-se amb els altres. Tots aquests infants entenen la llengua perquè quan una persona es dirigeix a ells amb català contesten responent, no sempre en català, allò que els hi ha demanat. Per aquest motiu, perquè un infant utilitzi regularment una llengua per a comunicar-se, necessita tenir el model de la família (primers referents per a un infant) per a fer-ho. La família, sobretot la figura materna, és el primer model a seguir que té l'infant des del seu naixement.

Una proposta per a fomentar l'adquisició i ús de la llengua en les famílies seria fer uns tallers en els quals tant infants com adults puguin participar conjuntament. Aquests tallers estarien enfocats a fer activitats en les quals es treballessin l'ús de la llengua catalana d'una forma grupal. D'aquesta manera, els infants parlarien en català amb la seva família i se'ls oferiria diferents jocs o activitats perquè ells poguessin continuar treballant-lo a casa. A més, podrien veure com els seus progenitors fan servir la llengua catalana i ho veurien com un fet quotidià.

D'altra banda, trobo que l'estratègia de què la llengua catalana sigui la llengua vehicular en el col·legi no és suficient perquè l'ús d'ella no es perdi. Com a experiència personal, puc dir de primera mà per la gent que tinc al meu voltant que la llengua que solen utilitzar per a relacionar-se és el castellà, encara que les dues persones sàpiguen xerrar el català. Això és una problemàtica perquè una llengua continuï existint és necessari que molts parlants la utilitzin. Que la utilitzin em refereixo al fet que parlïn en català en el seu dia a dia, ja sigui en el treball, fent la compra, en un sopar amb uns amics o a casa amb la parella i els fills. De tal manera que no és suficient que a l'escola, en la universitat o en l'administració sigui el català la primera

llengua si després a l'hora d'utilitzar una llengua en una situació informal no sigui la primera opció. Si un infant està acostumat a veure que els seus familiars canvien de llengua a l'hora de relacionar-se amb segons qui (del català al castellà), ells també ho faran perquè segueixen de model al seu referent. Per tant, si els adults ho fem, és normal que els infants també ho facin. Per això, s'hauria d'intentar que sempre que l'altra persona entengui el català, fer servir aquesta llengua encara que aquella persona et vulgui contestar en castellà. D'aquesta manera, els infants podran observar que sempre que l'altra persona ho entengui, podem fer servir la llengua catalana sense haver de ser ells els que sempre s'hagin d'adaptar a les altres persones.

També, em sembla molt interessant que, en un poble del Pla de Mallorca, on no hi ha molta immigració i en el que l'ús de la llengua catalana és més habitual que en altres llocs de l'illa com podria ser Palma, els infants mallorquins se sentin influenciats pels infants que parlen en castellà. Aquesta dada és molt rellevant perquè els infants que no tenen pares mallorquins des d'una curta edat ja comencen a tenir contacte amb la llengua catalana i veuen com la utilitzen els infants mallorquins per a relacionar-se. En comptes de ser ells els que intentin parlar en català són els altres infants que s'adaptin a ells parlant en castellà. Com a opinió personal, trobo que això és perquè els infants immigrants es pot observar com els hi costa més relacionar-se amb altres persones i per tant, entre ells solen fer servir la seva llengua de procedència. Això esdevé a què els infants mallorquins com veuen que no parlen ni en català ni en castellà entre ells, trobin que la millor manera per poder establir una conversació amb ells sigui amb la llengua castellana perquè sol ser la que aprenguin abans els pares d'aquests infants. Aquest fet suposa que en comptes d'adaptar-se els nouvinguts i intentar fer servir la llengua catalana per parlar, fan servir el magrebí.

Per tant, és necessari que a les escoles promoguin que els infants sempre entre ells parlin el català, sigui amb infants mallorquins o amb infants immigrants. L'etapa infantil és primordial perquè aquests infants interioritzin la llengua i la facin servir com a llengua primera de relació. Seria interessant crear estratègies de relació per incrementar conversacions en català a la classe (mitjançant jocs, tallers, etc.) i així poder fer-ho també fora de l'aula.

Per a concloure, el fet d'haver pogut elaborar aquesta anàlisi i poder fer la comparació a dues classes de diferent nombre i edats d'infants m'ha fet veure la problemàtica real que hi ha i la necessitat de fer un treball exhaustiu perquè l'ús de la llengua catalana no es perdi.

8. BIBLIOGRAFIA

- Navarro, M. (2003). Adquisición del lenguaje. El principio de la comunicación. *CAUCE, Revista de Filología y su didáctica*. 26(321-347). Recuperat de https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/13138/file_1.pdf?sequence=1
- Maestre, A.B. (2010). Desarrollo del lenguaje verbal. *Innovación y experiencias educativa*. 26 (1- 8). Recuperat de https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_26/ANA_BELEN_MAESTRE_CASTRO_02.pdf
- Fernández, M. (2002). Adquisición del lenguaje y componentes de la lengua. *Actas V Congreso de Lingüística General*. Arco/Libros, S.L. (72-82). Recuperat de <https://minerva.usc.es/xmlui/bitstream/handle/10347/13291/León%202004.%20Adquisición%20del%20lenguaje%20y%20componentes%20de%20la%20lengua.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Álvarez, C.J. (2010). La relación entre lenguaje y pensamiento de Vigotsky en el desarrollo de la psicolingüística moderna. *RLA, Revista de lingüística Teórica y Aplicada*. 48 (2). Recuperat de https://scielo.conicyt.cl/scielo.php?pid=S0718-48832010000200002&script=sci_arttext&tlng=e
- Garayzabal-Heinze, E. (2006). Adquisición del lenguaje y pruebas de evaluación fonológica: una revisión desde la Lingüística. *Revista Virtual de Estudos da Linguagem-ReVEL*. 7 (2-18). Recuperat de https://www.researchgate.net/profile/Elena-Garayzabal/publication/265920479_ADQUISICION_DEL LENGUAJE Y PRUEBAS DE EVALUACION FONOLOGICA UNA REVISION DESDE LA LINGUISTICA/links/575a6d7108aec91374a5b857/ADQUISICION-DEL-LENGUAJE-Y-PRUEBAS-DE-EVALUACION-FONOLOGICA-UNA-REVISION-DESDE-LA-LINGUISTICA.pdf
- Ibáñez, N. (1999). ¿Cómo surge el lenguaje en el niño? Los planteamientos de Piaget, Vigotsky y Maturana. *Revista de Psicología de la Universidad de Chile*. 3 (43-55). Recuperat de <https://revistahistoriaindigena.uchile.cl/index.php/RDP/article/view/17134/17860>
- Cárdenas, A. (2011). Piaget: lenguaje, conocimiento y Educación. *Revista Colombiana de Educación*. 60 (71-89). Recuperat de http://repositorio.minedu.gob.pe/bitstream/handle/20.500.12799/2192/2011_Cárdenas_Piaget-%20Lenguaje%20y%20conocimiento%20y%20Educación.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Noguera, J. (2017). Adquisición del lenguaje infantil. ¿Innatismo o ambientalismo? *Revista educare*. 21 (91-112). Recuperat de <https://revistas.investigacionupelipb.com/index.php/educare/article/view/66/66>
- Fernández, P. (1996). Modelos sobre la adquisición del lenguaje. *Servicio de Publicaciones. UCM*. 8 (105-116).
- Molina, J., Ampudia, M.S., Aguas, S.J., Guasch, L. & Tomàs. J. (s.f). Desarrollo del lenguaje. Equip d'atenció per al desenvolupament i millora de la família. (2-8). Recuperat de http://www.centrelondres94.com/files/desarrollo_del_lenguaje_2.pdf.
- Salguero, M., Álvarez, Y., Verane, D. & Santelices, B.Y. (s.f). El desarrollo del lenguaje. Detección precoz de los trastornos en la adquisición del lenguaje. *Revista Cubana de Tecnología de la Salud*. 2252 (43-54). Recuperat de <https://www.medigraphic.com/pdfs/revcubtecsal/cts-2015/cts153f.pdf>
- Díez, M.C., Pacheco, D., de Caso, A.M., García, J & García, E. (2009). El desarrollo de los componentes del lenguaje desde aspectos psicolingüísticos. *INFAD Revista de Psicología*. 2 (129-136). Recuperat de <https://www.redalyc.org/pdf/3498/349832321013.pdf>
- Fernando, A & Nicolás, M. (2011). Història de la llengua catalana. *Editorial UOC*. Primera edició. Recuperat de <https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=vhcpsXJHosC&oi=fnd&pg=PA13&dq=llengua+catalana+origen+i+us&ots=YYKMSqjPzf&sig=h71AwxV5n4Dhh4wGobQ6pW89hMk#v=onepage&q=llengua%20catalana%20origen%20i%20us&f=false>
- Vidal, J.C. (2012). Els orígens del català des de la llengua d'Occitània, les evolucions territorials del català sobre el basc, el mossàrab i l'àrab. *La Busca edicions s.l.*
- Melià, J. (2015). La llengua a les Illes Balears. 2014, la primera aproximació. *Llengua i ús*. 57 (63-74). Recuperat de <https://www.raco.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/300745/390184>
- Sbert i Garau, M. (2005). Normativa de la llengua catalana al sistema educatiu de les Illes Balears. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*. 2005 (364-379).
- Simón, I. (2020). Reflexions a l'entorn del model lingüístic escolar de les Illes Balears. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears*. 2020 (246-259).
- Alegría, J. (s.f). Desarrollo del lenguaje oral: rol de la familia y la escuela. Recuperat de <https://clicking4kids.com/wp-content/uploads/2020/06/Actualidad-Desarrollo-delLenguaje-en-la-primera-Infancia.pdf>

- Alarcón, Á.M., Coronel, H.E., Benjumea, C.P. & Rodríguez, M.L. (2016). Influencia de la familia en el desarrollo de la primera infancia. *UNACIENCIA*.17(68-79). Recuperat de <https://revistas.unac.edu.co/ojs/index.php/unaciencia/article/view/166/156>
- Lahoz J. M. (2015). La influencia del ambiente familiar. Solo hijos de <https://www.solohijos.com/web/la-influencia-del-ambiente-familiar-2/#:~:text=El%20ambiente%20familiar%20influye%20de,debemos%20dedicar%20tiempo%20y%20esfuerzo.>
- Lazo, I.D. & García, A.J. (2014). La familia y su influencia en el desarrollo cognitivo del niño. Recuperat de <http://www.repositorio.usac.edu.gt/9428/1/T13%20%282795%29.pdf>
- Bronfenbrenner, U. (2002). *La ecología del desarrollo humano*. Pàgs. 40-45. Barcelona: Paidós
- Cifre, M. & Esteban, M. (2012). Consideraciones educativas de la perspectiva ecológica de Urie Brofenbrenner. *Contextos educativos*. 15 (79-92).

9. ANNEXOS

- TAULA D'OBSERVACIÓ (Annex.1):

Infants de cinc anys:

NOM	COM ES DIRIGEIXEN A LA MESTRA?	COM CONTESTEN A LA MESTRA?	COM ES RELACIONEN AMB COMPANYS MALLORQUINS?	COM ES RELACIONEN AMB ELS ALTRES COMPANYS?
AMADOR	Català	Català	Català	Castellà
AMIN	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà
CATERINA	Català	Català	Català	Castellà
EMILIA	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà
LUCIA	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà
MAIA	Català	Català	Català	Castellà
MAURUAN	Català	Castellà	Castellà	Castellà
MIRANDA	Català	Català	Català	Castellà
ONA	Català	Català	Català	Castellà
SOUHAIL	Català	Castellà	Català	Castellà
TONI	Català	Català	Català	Castellà

Infants de quatre anys:

NOM	COM ES DIRIGEIXEN A LA MESTRA?	COM CONTESTEN A LA MESTRA?	COM ES RELACIONEN AMB COMPANYS MALLORQUINS?	COM ES RELACIONEN AMB ELS ALTRES COMPANYS?
MARTÍ	Català	Català	Català	Castellà
FRANCESC	Català	Català	Català	Castellà
ADRIÀ	Català	Català	Català	Castellà
YOUSSEF	Català	Català	Català	Castellà
GUIEM	Català	Català	Català	Castellà

TONI	Català	Català	Català	Català
PEP	Català	Català	Català	Català
EMMA	Català	Català	Català	Castellà
MAGDALENA	Català	Català	Català	Castellà
SHANTI	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà
LINA	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà
NOA	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà
KHADIJA	Català	Català	Castellà	Castellà/Magrebí
MARWA	Castellà	Castellà	Castellà	Castellà/Magrebí
ISRAE	Mescla*	Mescla*	Mescla*	Castellà/Magrebí
ZAINAB	Mescla*	Mescla*	Mescla*	Castellà/Magrebí
ANAS	Català	Català	Català	Castellà/Magrebí
ORIANNA	Català	Català	Català	Castellà
ESTEVE	Català	Català	Català	Castellà
MATIAS	Català	Català	Català	Castellà

- FORMULARIS A LES FAMÍLIES (Annex.2):

Els formularis que vaig enviar a les famílies va ser creat mitjançant el Google Drive i es va enviar l'enllaç pels grups que tenen les mestres amb tots els familiars pel Telegram.

El formulari és el següent:

https://docs.google.com/forms/d/1LeAhhyH_axRZsy4WJrvSAhvRvZoFUh4KUINxLLySZE/edit

Els resultats dels infants de la classe de cinc i quatre anys es poden visualitzar a continuació mitjançant el següent enllaç:

https://docs.google.com/forms/d/1LeAhhyH_axRZsy4WJrvSAhvRvZoFUh4KUINxLLySZE/edit#responses

